

Emil Hilje

Odjel za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru

Slikano raspelo iz samostana sv. Lucije u Šibeniku: prijedlog za Marka Nikolina (Ninova) iz Dubrovnika

Prethodno priopćenje – *Preliminary communication*

Predano 5. 7. 2014. – Prihvaćeno 28. 8. 2014.

UDK: 75.033.5 Marko Nikolin

Sažetak

U članku se uspostavlja moguća poveznica između gotičkoga slikanog raspela koje se čuva u samostanu sv. Lucije u Šibeniku i dubrovačkog slikara Marka Nikolina, za kojeg je utvrđeno da je u Šibeniku boravio 1400. godine. Na tu vezu upućuju izrazite sličnosti navedenog raspela s djelima zadarskog slikara Menegela Ivanova de Canali, u čijoj je radionici Marko Nikolin radio od 1398. do 1399. godine. Pretpostavljena djelatnost i slikarska produkcija mladoga dubrovačkog slikara

u Šibeniku ujedno otvara i problematiku njegovih umjetničkih veza s dubrovačkim slikarskim krugom na prijelazu iz 14. u 15. stoljeće, osobito u svjetlu novijih interpretacija triju reprezentativnih kasnogotičkih djela s dubrovačkog područja (poliptih iz crkve sv. Antuna Opata na Koločepu, poliptih iz crkve Gospe od Šunja na Lopudu, triptih iz crkve sv. Klimenta u Mostaćima).

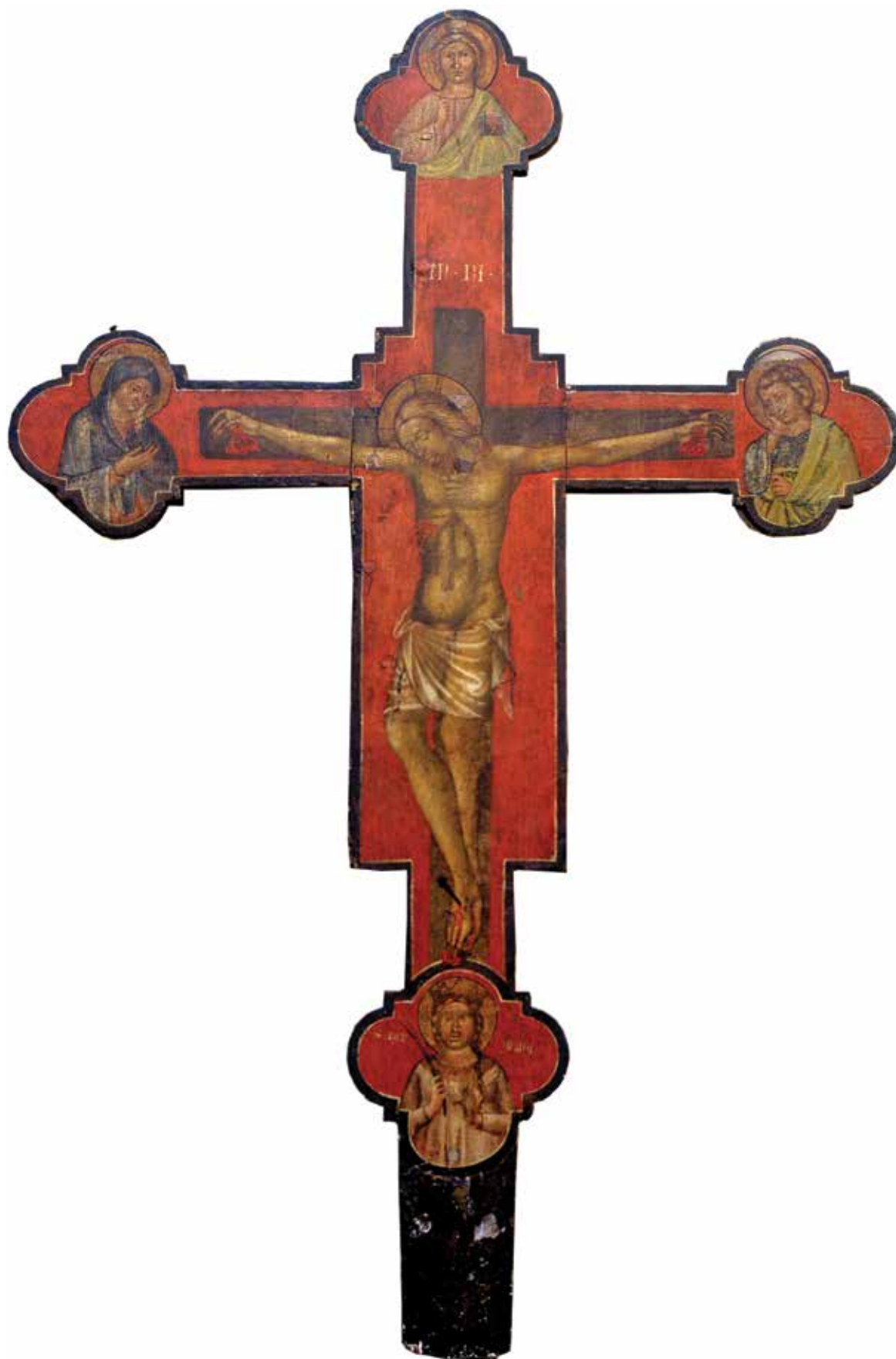
Ključne riječi: *Marko Nikolin, Menegelo Ivanov de Canali, slikarstvo, gotika, Šibenik, Dubrovnik*

Slikano raspelo koje se čuva u zbirci samostana sv. Lucije u Šibeniku jedno je od tek nekolicine cjelovito sačuvanih slikarskih djela iz vremena kasne gotike, vremena koje na hrvatskoj obali Jadrana možemo čak i uvjerljivije nego u samoj Veneciji nazvati postpaolovskim, jer gotovo svi sačuvani slikarski radovi iz razdoblja između 1360. i 1410. godine pokazuju jasne odlike slikarskog kruga odnjegovanog na tragu najznačajnijega trecentističkog slikara prijadranskog svijeta.¹ Raspelo je već dugo poznato u stručnoj literaturi u koju ga je uveo Ljubo Karaman 1933. godine, uz jednostavnu tvrdnju da je kasnogotičko.² Poslije ga je kratko spomenuo Krsto Stošić, kao *široki starinski križ sa slikom Isusa, valjda iz 12. ili 13. vijeka*.³ Kruno Prijatelj ga je spomenuo 1951. godine,⁴ 1955. utvrdio je da ima *posebnu varijantu zakašnjele trecentističke sheme*,⁵ a 1983. ga je odredio kao *domaći rad s kraja 14. ili početka 15. stoljeća*.⁶ Prvu konkretniju stručnu ocjenu dao je Grgo Gamulin koji ga je 1971. doveo u vezu s mletačkim slikarom Stefanom di Sant' Agnese,⁷ da bi 1983. dijelom modificirao svoj stav i tu vezu proglasio tek okvirom za promišljanje.⁸ U oba je navrata naglasio da je u pitanju nešto slabiji rad *ne odviše velike umjetničke vrijednosti*. Ksenija Kalauz je u katalogu iz 1972. godine raspelo pripisala Majstoru tkonskog raspela,⁹ no poslije je odustala od te atribucije, pa ga navodi tek kao rad s kraja 14. stoljeća, izra-

đen za benediktinski samostan sv. Katarine, koji je sagrađen 1391.,¹⁰ čime je definiran i *terminus post quem*. Godine 1999. šibensko sam raspelo doveo u neposrednu vezu s opusom Menegela Ivanova de Canali (Majstora tkonskog raspela),¹¹ upozorivši na izrazite podudarnosti s Menegelovim radovima, ali sam, zbog uočljivo lošije kvalitete, zaključio da je *najvjerojatnije u pitanju rad nekog od Menegelovih učenika, koji je na tragu djelatnosti svog učitelja ostvarivao djela skromnije umjetničke vrijednosti*. Pritom sam posebno istaknuo Jurja Kandijeva, jedinog za kojeg se pouzdano zna da je kod Menegela prošao čitav proces školovanja.¹²

Razlozi zašto smatram potrebnim još jednom se vratiti problematici raspela iz samostana sv. Lucije vezani su uz neke naznake koje pružaju novija arhivska istraživanja, ali i uz nove spoznaje o djelima trecentističkog slikarstva na dubrovačkom području.

U šibenskim arhivskim spisima s kraja 14. stoljeća u dva se navrata spominje slikar Marko Nikolin. Naveden je kao stanovnik Šibenika 27. kolovoza 1400. godine kada je za svoga zastupnika izabrao Marina de Zugno de Bisti de Bona iz Dubrovnika kako bi od Miladina Milsića iz Stona naplatio četrnaest i pol libara i kaznu u skladu sa zaduženjem koje je zabilježio Dragota Radinov¹³ 14. svibnja te godine.¹⁴ Dana 9.

Marko Nikolin iz Dubrovnika (?), Slikano raspelo, Šibenik, samostan sv. Lucije (foto: Ana Šitina)
Marko Nikolin from Dubrovnik (?), Painted Crucifix, Convent of St Lucy in Šibenik (photo: Ana Šitina)

listopada iste godine slikar Marko se još jednom spominje u šibenskoj arhivskoj građi, u vrlo oštećenom dokumentu u kojem se spominje neka njegova sol i isplata trideset dukata.¹⁵

Ma koliko skromni, navedeni podatci omogućuju da se utvrdi da je u Šibeniku na samom razmeđu 14. i 15. stoljeća boravio, a valjda i djelovao, slikar kojeg je moguće dovesti u neposrednu vezu s Menegelom Ivanovim de Canali. Naime, slikara Marka Nikolina, koji uz to ima i veze s Dubrovnikom, moguće je gotovo izvjesno poistovjetiti sa slikarom Markom Nikolininim (Ninovim) iz Dubrovnika koji je 16. travnja 1398. godine u Zadru stupio na jednogodišnji rad u Menegelovu radionicu, da bi se nakon toga osamostalio,¹⁶ pa se u Zadru 20. ožujka 1399. spominje kao svjedok, a 12. svibnja iste godine uzeo je za slugu Ratka Butkovića iz Like.¹⁷ Čini se logičnim da je nakon nešto više od godinu dana boravka u Zadru Marko preselio u Šibenik, umjetnički možda nešto manje zahtjevnu sredinu, a uz to zacijelo i s manje konkurencije. Također, upravo mu je veza s Menegelom mogla poslužiti kao svojevrsna preporuka u sredini u kojoj je, sudeći barem po do danas sačuvanim radovima, Menegelo bio zapošljavao i cijenjen.

Slikano je raspelo toliko slično Menegelovim radovima da se u pojedinim dijelovima doima poput kopije,¹⁸ a ipak izvedeno ne samo tehnički lošije nego i s odlikama koje upućuju na neko drukčije likovno iskustvo, može nas ponukati da kao autora pretpostavimo mladoga dubrovačkog slikara¹⁹ koji je

u sjevernoj Dalmaciji možda potražio bolji život ali i priliku da se približi modernijim i kvalitetnijim tijekovima slikarstva postpaolovskog kruga.²⁰ Ipak, potrebno je zadržati oprez, ponajprije stoga što ne raspoložemo podacima o Markovu ranijem školovanju, bilo u Dubrovniku ili negdje drugdje, ali ni bilo kakvu naznaku o njegovoj daljnjoj karijeri.²¹

Ma koliko bi trebalo izbjegavati hipoteze bazirane na hipotezama, naznake da je raspelo iz samostana sv. Lucije u Šibeniku možda djelo Marka Nikolina iz Dubrovnika ne bi trebalo zanemariti u budućim istraživanjima, pogotovo u svjetlu novijih spoznaja vezanih uz problematiku dubrovačkoga trećentističkog slikarstva. Naime, otkriće da slikani poliptisi koji su sve donedavno pripisivani Ivanu Ugrinoviću (poliptih iz crkve sv. Antuna Opata na Koločepu) i Matku Junčiću (poliptih iz crkve Gospe od Šunja na Lopudu) nisu arhaični radovi iz tridesetih i pedesetih godina 15. stoljeća nego kvalitetna djela zreloga gotičkog slikarstva s kraja 14. stoljeća,²² nužno otvara problematiku slikarskog kruga ili radionice koja je mogla iznjedrili takva ostvarenja.²³ Pritom, navedenim poliptisima svakako treba pridružiti i triptih s prikazom Bogorodice s Djetetom između sv. Ivana Krstitelja i sv. Petra iz crkve sv. Klimenta u Mostaćima,²⁴ koji je također dugo smatran arhaičnim radom iz 15. stoljeća,²⁵ a koji je nedavno Zoraida Demori Staničić uvrstila u grupu dalmatinskih radova iz kruga Paola Veneziana i njegovih sljedbenika.²⁶ Time je kompleks dubrovačkoga kasnogotičkog slikarstva,

Marko Nikolin iz Dubrovnika (?), Slikano raspelo (detalj), Šibenik, samostan sv. Lucije (foto: Ana Šitina)

Marko Nikolin from Dubrovnik (?), Painted Crucifix, Convent of St Lucy in Šibenik, a detail (photo: Ana Šitina)

Menegelo Ivanov de Canali, Slikano raspelo (detalj), Tkon, samostan sv. Kuzme i Damjana (foto: Živko Bačić)

Menegelo Ivanov de Canali, Painted Crucifix, Monastery of SS Cosmas and Damian (detail), Tkon, Island of Pašman (photo: Živko Bačić)

4. Marko Nikolín iz Dubrovnika (?), Slikano raspelo (detalj), Šibenik, samostan sv. Lucije (foto Ana Šitina)

Marko Nikolín from Dubrovnik (?), Painted Crucifix (detail), Convent of St Lucy in Šibenik (photo: Ana Šitina)

s tri vrlo ozbiljna rada, postao jedna od uporišnih točaka za bolje razumijevanje disperzije postpaolovskog slikarstva na hrvatskoj obali Jadrana.²⁷

Nije mi namjera na ovom mjestu detaljno analizirati sve navedene radove i njihove moguće dodirne točke,²⁸ jer bi to zahtijevalo daleko opsežniju studiju, ali valja napomenuti da su i u prijašnjim istraživanjima zapravo sva ova djela u nekom trenutku bila na određenoj razini dovođena u vezu s Lorenzom Venezianom ili Giovannijem da Bologna,²⁹ dakle upravo s onim mletačkim slikarima koji stoje na izvorištu Menegelova slikarstva,³⁰ pa samim tim bliskima i Marku Nikolinu.

Već sama činjenica da jedan izučeni dubrovački slikar dolazi u Menegelovu zadarsku radionicu upućuje na potrebu da se ozbiljnije prouči njegova moguća uloga u dubrovačkom slikarskom krugu na prijelomu 14. i 15. stoljeća, a ako je Marko Nikolín doista autor jednog ili više šibenskih djela,³¹ tada bi i njih trebalo uzeti u obzir u budućim promišljanjima o dubrovačkom kasnogotičkom slikarskom krugu.

Bilješke

- 1 Za ilustraciju toga mogu poslužiti katalozi izložbi: VINKO ZLAMALIK, Paolo Veneziano i njegov krug, Zagreb, 1967. i *Stoljeće gotike na Jadranu - slikarstvo u ozračju Paola Veneziana*, (ur.) Joško Belamarić, Zoraida Demori Staničić, Biserka Rauter Plančić, Zagreb, 2004.
- 2 LJUBO KARAMAN, Pregled umjetnosti u Dalmaciji (od doseljavanja Hrvata do pada Mletaka), Zagreb, 1952., 151.
- 3 KRSTO STOŠIĆ, Benediktinke u Šibeniku, u: *Croatia Sacra*, 7 (1943.), 25.
- 4 KRUNO PRIJATELJ, Slike domaće škole XV. stoljeća u Splitu, Split, 1951., 10.
- 5 KRUNO PRIJATELJ, Prilog trogirskom slikarstvu XV st. O Blažu Trogiraninu, u: *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 9 (1955.), 153.
- 6 KRUNO PRIJATELJ, Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća, Zagreb, 1983., 15.
- 7 GRGO GAMULIN, Bogorodica s Djetetom u hrvatskoj umjetnosti, Zagreb, 1971., 53, bilj. 39.
- 8 GRGO GAMULIN, Slikana raspela u Hrvatskoj, Zagreb, 1983., 122.
- 9 KSENIJA KALAUZ, Iz riznice srednjovjekovnog slikarstva Šibenika, katalog izložbe, Šibenik, 1972., 5, 11. Nažalost, zbog karaktera edicije obrazloženje te atribucije svedeno je tek na to da se »uočavaju stilske sličnosti« s raspelom iz crkve sv. Kuzme i Damjana na brdu Čokovcu kod Tkona.
- 10 Na slavu božju - 700 godina šibenske biskupije, katalog izložbe, (ur.) Ksenija Kalauz, Željko Krnčević, Tomislav Pavičić, Gojko Lambaša, Šibenik, 1998., 96-97.
- 11 Za cjelokupnu problematiku identifikacije Menegela Ivanova de Canali (*Maestro di Sant' Elsino, Majstor tkonskog raspela*) vidi: IVO PETRICIOLI, Tragom srednjovjekovnih umjetnika, Zagreb, 1983., 99-117; EMIL HILJE, Gotičko slikarstvo u Zadru, Zagreb, 1999., 51-91; DILLIAN GORDON, *The Italian Paintings Before 1400*, London, 2011., 128-130.
- 12 EMIL HILJE (bilj. 11), 81, 91, bilj. 238.
- 13 Dragota Radinov bio je šibenski bilježnik - spominje se kao svjedok 21. listopada 1400. godine: ... *presentibus ... et Dragota Radini notario Sibenici ...* (Državni arhiv u Zadru /dalje DAZd/, Šibenski notarski arhiv /dalje ŠNA/, kut. 2, Zilio de Albanis, F C, fol. 61'). Nažalost, njegovi bilježnički spisi nisu sačuvani, pa tako ni navedena zabilješka o dugu.
- 14 *Magister Marcus pictor quondam Nicolai habitator Scibenici ... constituit et ordinavit nobilem virum ser Marinum de Zugno de*

Bisti de Bona (de) Ragusio ... suum ... procuratorem ... specialiter ... ad ... recuperandum ... a Miladino Milsig de Stagno districtus Ragusii libras XIII cum dimidio cum pena debiti scripti manu Dragote Radini sub M^oCCCC, die XIII maii ... (DAZd, ŠNA, kut. 2, Zilio de Albanis, F C, fol. 55).

15

... habet in nauigio ... modia salis qua est Marci pictoris habitatori Sibenici, quod sal (dictus) Iohannes deferre debet ... dicto Marco et hoc pro precio ducatos ... Et si dictus Marcus ... dicto Iohanni dictos triginta ducatos ... (DAZd, ŠNA, kut. 2, Zilio de Albanis, F C, fol. 76'-77).

16

Na margini ugovora od 16. travnja 1398. godine nalazi se zabilješka o poništenju načinjena 3. lipnja. Budući da uz zabilješku na margini nije navedena godina, zaključio sam da je treba vezati uz godinu temeljnog ugovora, to jest da je Marko napustio radionicu nakon samo dva i pol mjeseca (EMIL HILJE /bilj. 11/, 84, bilj. 44). Međutim, nije isključeno da je zabilješka načinjena 1399. godine, a da je bilježnik jednostavno propustio to napisati. Naime, u slučaju prekida ugovora trebalo bi u bilježi postojati neko objašnjenje. Ovako sročena (*Die III mensis iunii, presentibus domino archipresbitero Petro et domino Michaelae plebano Sancti Michaelis de Iadra, cassus et cancellatus fuit dictus contractus de mandato et uoluntate predictorum magistri Menichelli et Marci* - DAZd, Zadarski bilježnici, Vannes Bernardi de Firmo, B I, F II/1, fol. 35) više izgleda kao jednostavno poništenje nakon što je ugovor realiziran, a u tom bi slučaju trebalo pretpostaviti da je Marko Nikolin doista proveo godinu dana u Menegelovoj radionici.

17

EMIL HILJE (bilj. 11), 30.

18

Te sam sličnosti već naveo (EMIL HILJE /bilj. 11/, 81), pa ih nema smisla ponavljati. Može se čak pretpostaviti da je naručitelj slikaru, kao što je to bilo uobičajeno, kao uzor zadao neko danas izgubljeno Menegelovo raspelo.

19

Premda je naveden kao izučen slikar (*pictor*), također je navedeno da na rad stupa uz odobrenje svoje majke Blaže (EMIL HILJE /bilj. 11/, 41, bilj. 130.), pa je jasno da još uvijek nije bio potpuno samostalan.

20

Treba imati na umu da je u vrijeme Markova boravka u Zadru tamo, pored Menegela, živio i djelovao Blaž Lukin Banić, učenik Jacobella di Bonomo (vidi: EMIL HILJE /bilj. 11/, 26-28).

21

Dakako, u vrijeme povremenih epidemija kuge karijere su mogle naprasno završiti. Međutim, možda je izostanak arhivskih vijesti jednostavno posljedica izrazite oskudnosti šibenske arhivske građe s početka 15. stoljeća. Također, ne treba isključiti ni mogućnost da se Marko vratio u rodni grad, premda se u dubrovačkoj arhivskoj građi, koliko mi je za sada poznato, također ne spominje.

22

Dvojbe o tome je li poliptih iz crkve sv. Antuna Opata na Koločepu i dio poliptiha iz crkve Gospe od Šunja na Lopudu moguće poistovjetiti s onima koji se navode u dokumentima s narudžbama zapravo su već neko vrijeme prisutne u stručnoj literaturi, vidi: IVANA PRIJATELJ, Prijedlog za poliptih Ugrinovićevih iz crkve Gospe od Šunja na Lopudu, u: *Dubrovnik*, II/2 (1991.), 213-215; MIKLÓS BOSKOVITS, Od Blaža Trogirana do Lovre Kotoranina. Napomena o ranom quattrocentu u Dalmaciji, u: *Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća*, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 1991., 157-158; IVANA PRIJATELJ PAVIČIĆ, Zapadna marijanska ikonografija u slikarstvu Dalmacije od polovine XV

do XVIII st., doktorska disertacija, Zadar, 1994., 48; KRUNO PRIJATELJ, La pittura in Dalmazia nel Quattrocento e i suoi legami con l'altra sponda, u: *Quattrocento Adriatico: Fifteenth-Century Art of the Adriatic Rim*, (ur.) Charles Dempsey, Bologna, 1996., 19; IVANA PRIJATELJ PAVIČIĆ, Kroz Marijin Ružičnjak: zapadna marijanska ikonografija u dalmatinskome slikarstvu od 14. do 18. st., Split, 1998., 50; ANDREA DE MARCHI, Il vero Donato Veneziano, u: *Arte in Friuli Arte a Trieste*, 21-22 (2003.), 68; IGOR FISKOVIĆ, Bogorodica sa svecima (poliptih Gospe od Šunja), u: *Stoljeće gotike na Jadranu* (bilj. 1), 162-163. Ipak, tek su noviji radovi Ivane Prijatelj Pavičić koja je detaljnom analizom opovrgla tezu o Ugrinovićevu autorstvu poliptiha iz Koločepa i smjestila ga u ambijent mletačkog slikarstva nakon Paola i Lorenza Veneziana (IVANA PRIJATELJ PAVIČIĆ, Prilog poznavanju poliptiha Bogorodice s Djetetom iz Koločepa, u: *Croatica Christiana Periodica*, 58 (2006.), 63-85), te Katarine Alamat Kusijanović koja je opovrgla Junčićevu autorstvo poliptiha s Lopuda (o tome je održala izlaganje pod naslovom *Nepoznata slikarska radionica u Dubrovniku sredinom 14. stoljeća* na znanstvenom skupu *XIII. Dani Cvita Fiskovića - Majstorske radionice u umjetničkoj baštini Hrvatske*, održanom u Orebiću 6. listopada 2012.), omogućili novi i drukčiji uvid u problematiku dubrovačkog slikarstva druge polovine 14. stoljeća, to jest onog slikarskog ambijenta postpaolovskih i postlorenzovskih ishodišta koji je u to vrijeme bio prisutan na čitavom prijadranskom području.

23

Zapravo, upravo u tom razdoblju izgleda kao da Dubrovnik oskudijeva pravim slikarskim ličnostima (IVANA PRIJATELJ PAVIČIĆ /bilj. 22, 2006./, 72), dok je istodobno u Zadru moguće gotovo osjetiti nadmetanje i konkurenciju nekolicine djelatnih slikara (EMIL HILJE /bilj. 11/, 200).

24

Koliko mi je poznato, slika je u međuvremenu premještena iz crkve u Mostaćima u crkvu Preobraženja Gospodnjeg u Trebinju.

25

Nada Miletić ga je 1954. godine definirala kao produkt dubrovačke škole 16. ili 17. stoljeća - NADA MILETIĆ, Crkva sv. Klimenta u Mostaćima, u: *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu - Arheologija*, n. s. IX (1954.), 296. Vojislav Đurić koji je sliku najpodrobnije analizirao i uočio podudarnosti s djelima umjetnika iz kruga Paola Veneziana, smatrao je triptih iz Mostaća bliskim "Ugrinovićevu poliptihu", ali zbog prisutnosti pejzaža nešto kasnijim radom, pa ga je datirao u sredinu 15. stoljeća (VOJISLAV ĐURIĆ, Dubrovačka slikarska škola, Beograd, 1964., 48-50). Međutim, upravo elementi pejzaža, to jest škrti krajolik sa stiliziranim stabalima, bliski su nekim Menegelovim radovima, na kojima je sv. Ivan Krstitelj prikazan u vrlo sličnom ambijentu - gotovo identična stalbca piramidalne krošnje nalaze se uz lik sv. Ivana Krstitelja na poliptihu iz Ferma (vidi u: LUIGI DANIA, La Pittura a Fermo e nel suo circondario, Fermo, 1968., Tav. XII).

26

ZORAIDA DEMORI STANIČIĆ, Paolo Veneziano i trečento na Jadranu, u: *Stoljeće gotike na Jadranu* (bilj. 1), 9.

27

Dakako, uloga Dubrovnika kao jedne od dviju slikarski najrazvijenijih sredina u Dalmaciji nikada nije bila upitna, a razvijenost dubrovačkog slikarstva i njegova društvenog ambijenta druge polovine 14. stoljeća pomno je proučena temeljem arhivske građe, vidi: VOJISLAV ĐURIĆ (bilj. 25); IGOR FISKOVIĆ, Dubrovačko slikarstvo i društveni okviri njegova razvoja u XIV stoljeću, u: *Pri-lozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 23 (1983.), 75-147. Međutim, do sada je ipak nedostajala konkretnija potvrda te likovne kulture i njezina očitovanja putem samih umjetničkih djela.

28

Pitanje o mogućoj vezi između koločepskog i lopudskog poliptiha postavila je Ivana Prijatelj Pavičić, ali nije ulazila u dublju analizu (IVANA PRIJATELJ PAVIČIĆ /bilj. 22, 2006./, 72-73).

29

VOJISLAV ĐURIĆ (bilj. 25), 49.; KRUNO PRIJATELJ, Dubrovačko slikarstvo XV-XVI stoljeća, Zagreb, 1968. 14, 16; IGOR FISKOVIĆ, Bogorodica sa svecima, u: *Stoljeće gotike na Jadranu* (bilj. 1), 155.

30

ROBERTO LONGHI, Viatico per cinque secoli di pittura veneziana, Firenze, 1946., 48; RODOLFO PALLUCCHINI, Commento alla mostra di Ancona, u: *Arte Veneta*, IV (1950.), 10; RODOLFO PALLUCCHINI, La pittura veneziana del Trecento, Venezia-Roma, 1964., 207-208; EMIL HILJE (bilj. 11), 82.

31

U kontekstu moguće Markove djelatnosti u Šibeniku svakako bi trebalo uzeti u obzir i mali poliptih iz šibenskoga Gradskog muzeja, podrijetlom iz privatne zbirke (vidi u: ZORAIDA DEMORI STANIČIĆ, Poliptih s Raspećem, Gospom i svecima, u: *Stoljeće gotike na Jadranu* /bilj. 1/, 100), koji, unatoč teškom oštećenju, u koloritu i po tipologiji likova također upućuje na nekog od sljedbenika Lorenza Veneziana. Uz šibenski krug, dakle potencijalno uz Markovu djelatnost, mogao bi se vezati i mali poliptih podrijetlom iz Skradina, danas u Galeriji umjetnina u Splitu, za koji je više puta naglašena veza s Lorenzovim slikarstvom (vidi u: ZORAIDA DEMORI STANIČIĆ, Bogorodica s Djetetom i svecima, u: *Stoljeće gotike na Jadranu* /bilj. 1/, 92).

Summary

Emil Hilje

The Painted Crucifix at the Convent of St Lucy in Šibenik: A Proposal Concerning Marko Nikolin (Ninov) from Dubrovnik

The painted crucifix in the collection of the convent of St Lucy in Šibenik has been long known and recognized as one of the important preserved artworks belonging to the mature Gothic painting in Dalmatia. In its visual features, it is close to the opus of Menegelo Ivanov de Canali, a painter of Venetian origin active in Zadar (Master of the Tkon crucifix, Maestro di Sant'Elisino), which is why it had been attributed to him before it was established that it was probably done by some of his disciples or assistants. Archival data confirming that one of Menegelo's assistants, Marko Nikolin from Dubrovnik, stayed in Šibenik in 1400, makes it possible to establish with more certainty the links between the Šibenik crucifix and the immediate surrounding of the prominent painter of Zadar, that is, to suppose that none other than Marko Nikolin may have authored the crucifix from the

Convent of St Lucy. Indications that a painting showing such manifest characteristics of an artistic circle trained in the tradition of Paolo and Lorenzo Veneziano could be the work of the Dubrovnik painter necessarily open up space for new reflections on the artistic milieu of Dubrovnik at the end of the 14th century and the possible role of Marko Nikolin, especially in the light of recent discoveries concerning three representative paintings from the area of Dubrovnik, which have been identified as belonging precisely to the aforementioned post-Pauline and post-Laurentian school of painters.

Keywords: Marko Nikolin, Menegelo Ivanov de Canali (Master of the Tkon crucifix, Maestro di Sant'Elisino), painting, Gothic, Šibenik, Dubrovnik